

Broj: Revt 38/10-2

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA
I
RJEŠENJE

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Katarine Buljan predsjednice vijeća, Aleksandra Peruzovića člana vijeća, Slavka Pavkovića člana vijeća, Branka Medančića člana vijeća i suca izvjestitelja te Marine Paulić članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S. m. s. d. P. d.o.o. u stečaju iz Z., zastupanog po stečajnom upravitelju J. V. i punomoćniku L. P., odvjetniku iz Z., protiv tuženika M. d.d. iz S., zastupanog po punomoćniku I. S., odvjetniku iz Z., radi isplate, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude i rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl. br. PŽ-4209/09-3 od 30. srpnja 2009., kojima je preinačena presuda s rješenjem o parničnom trošku Trgovačkog suda u Zagrebu posl. br. P-898/03 od 19. prosinca 2005., u sjednici održanoj 21. siječnja 2014.,

presudio i riješio je:

Revizija tuženika odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

Drugostupanjskom presudom preinačena je prvostupanjska presuda i odlučeno da se na snazi održava platni nalog iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave Trgovačkog suda u Zagrebu posl. br. Ovr-14577/01 od 17. prosinca 2002. kojim je tuženik obvezan isplatiti P. d.o.o. u stečaju 3.321.057,40 kn s zateznim kamatama računatim od dospijeca pojedino u zahtjevu tužitelja označenog iznosa do isplate i naknadom parničnog troška.

Drugostupanjskim rješenjem u točki II. izreke preinačeno je prvostupanjsko rješenje o naknadi parničnog troška i tuženiku naloženo da tužitelju na ime naknade parničnog troška isplati 152.323,08 kn.

Protiv drugostupanjske presude i dijela drugostupanjskog rješenja iz točke II. izreke tuženik je izjavio reviziju zbog bitne povrede iz čl. 354. st. 2. t. 8. Zakona o parničnom

postupku i pogrešne primjene materijalnog prava. Prijedlog tuženika je da se osporena presuda i osporeno rješenje ukinu.

Tužitelj je odgovorio na reviziju i predložio da se revizija odbaci kao nedopuštena ili odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud pobijanu drugostupanjsku presudu ispitao je u smislu odredbe čl. 392.a. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08 i 123/08 - dalje: ZPP-a), koja se ovdje primjenjuje na temelju odredbe čl. 53. st. 4. u svezi s odredbom čl. 36. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", broj 57/11), samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na pogrešnu primjenu materijalnog prava i na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 8. ZPP- a.

U postupku pred nižestupanjskim sudovima nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka (na koju revident upućuje i sud pazi po službenoj dužnosti) iz čl. 354. st. 2. t. 8. ZPP-a.

Nije ostvaren niti revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kada sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio (čl. 356. ZPP-a).

Predmet spora je zahtjev tužitelja na obvezivanje tuženika isplatiti mu 3.321.057,40 kn s zateznim kamatama računatim od dospijeca pojedinog u zahtjevu tužitelja označenog iznosa do isplate, odnosno (s time u svezi) postoje li razlozi da se na snazi održi platni nalog iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave Trgovačkog suda u Zagrebu posl. br. Ovr-14577/01 od 17. prosinca 2002.

Sporna su u revizijskom stadiju (prema određenim revizijskim razlozima) dva pitanja:

- može li tužitelj biti stranka u ovome postupku,
- je li nastupila zastara potraživanja kojeg tužitelj nastoji ostvariti u parnici.

Tuženik u reviziji ističe procesno pravni prigovor nepostojanja stranačke sposobnosti tužitelja u ovom sporu.

Istaknuti prigovor revident temelji na tvrdnji da se u ovome slučaju ne radi „o pronađenoj imovini“ o kojoj je riječ u čl. 199. Stečajnog zakona već onoj koja je „kao osporavano potraživanje bila poznata stečajnom dužniku i stečajnom vijeću odnosno sucu, a ponajviše stečajnom upravitelju odnosno upravitelju stečajne mase“, odnosno da je „nemoguće i nezakonito zaključiti stečajni postupak i brisati stečajnog dužnika iz sudskog registra ukoliko postoji ovakvo sporno, ali poznato potraživanje“ - tako da drugostupanjski

sud nije imao temelja izvršiti promjenu (i to „bez ikakvog obrazloženja“) stranke tužitelja iz P. d.o.o. u stečaju na S. m. s. d. P. d.o.o. u stečaju. Drži da ovdje nema razloga primijeniti niti odredbe čl. 203. Stečajnog zakona i okarakterizirati „stečajnu masu“ kao slijednika stečajnog dužnika obzirom da se „nikakvo unovčenje imovine dužnika pa niti sudski postupak ne može voditi u ime stečajnog dužnika jer istog više nema budući je brisan iz sudskog registra“, a da „ne postoje zakonski uvjeti za dodjeljivanje parnične sposobnosti tzv. stečajnoj masi“ i presuda se „ne može donijeti u korist iste“.

Pitanje sposobnosti tužitelja biti stranka u postupku valja raspraviti primjenom Stečajnog zakona ("Narodne novine", broj 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03 - uredba, 187/04 - uredba i 82/06 - dalje: SZ-a), i to:

- odredbe čl. 67. stavak 1., prema kojoj: „Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu dužnika u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka te imovinu koju on stekne tijekom stečajnoga postupka.“,

- odredaba čl. 199., prema kojima: (stavak 1. podstavak 3.) „Stečajno vijeće će na prijedlog stečajnoga upravitelja, kojega od stečajnih vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti nastavak postupka radi naknadne diobe, ako se nakon završnoga ročišta pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu.“, (stavak 2.) „Nastavak postupka radi naknadne diobe sud će odrediti bez obzira na to je li postupak bio zaključen.“, (stavak 4.) „Imovina iz stavka 1. ovoga članka jest stečajna masa i glede nje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o stečajnom dužniku i njegovim tijelima. U ime i za račun te mase mogu se voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Nakon provedbe naknadne diobe stečajno će vijeće donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka.“,

- odredaba čl. 203., prema kojima: (stavak 1.) „Ako se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokaže da stečajna masa nije dostatna ni za pokriće troškova postupka, stečajni sudac će obustaviti i zaključiti postupak.“, (stavak 4.) „Stečajni upravitelj može i nakon obustave i zaključenja stečajnog postupka u ime stečajnog dužnika, a za račun stečajne mase nastaviti s unovčenjem imovine dužnika i s ostvarenim sredstvima postupiti prema odredbi iz članka 63. stavka 5. ovoga Zakona.“.

Sukladno prethodno navedenim odredbama, a budući da se stečajna masa (u smislu odredbe čl. 67. stavak 1. SZ-a) formira na dan otvaranja stečajnog postupka i u nju ulazi sva imovina dužnika - s svim potraživanjima i dugovima stečajnog dužnika, u okolnostima konkretnog slučaja i utučeno potraživanje u odnosu na stečajnog dužnika čini stečajnu masu, pa tu masu čini i nakon obustave stečajnog postupka - jer samom činjenicom obustave stečajnog postupka nije izgubilo značaj stečajne mase (koji je značaj imalo i 28. siječnja 1998., na dan otvaranja stečajnog postupka nad tužiteljem).

Pritom revident pogrešno drži da okolnost što je bilo poznato i u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nad tužiteljem oduzima tome potraživanju navedeni značaj stečajne mase: ono je činilo imovinu dužnika (dakle i stečajnu masu) u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka i pored toga što je bilo glede ostvarenja još neizvjesno, valja ga tretirati kao stečajnu masu i nakon obustave i zaključenja stečajnog postupka.

Nadalje, kako se u smislu citiranih odredaba čl. 199. SZ-a „u ime i za račun“ stečajne mase (dakle i one „pronađene“ ili utvrđene nakon obustave i zaključenja stečajnog postupka) mogu „bez obzira na to je li postupak bio zaključen“ voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, pravilno je i pravno shvaćanje drugostupanjskog suda da je SZ i stečajnoj masi (koju zastupa stečajni upravitelj) priznao svojstvo stranke u postupku, i to one stranke koja može u ulozi tužitelja voditi (dakle nakon obustave stečajnog postupka i brisanja stečajnog dužnika iz sudskog registra i nastaviti) spor radi prikupljanja imovine koja u tu masu ulazi - budući da se samo na taj način omogućuje i ostvarenje osnovne intencije navedenih odredaba čl. 199. i 203. SZ-a: prikupljanje imovine koja ulazi u stečajnu masu u osnovnom cilju ostvarenja uvjeta za nastavak postupka radi naknadne diobe i namirenja vjerovnika.

Konkretno, tužitelju je u situaciji o kojoj je ovdje riječ stranačka sposobnost (i time svojstvo stranke) priznata SZ-om kao posebnim propisom (u smislu odredbe čl. 77. st. 2. ZPP-a).

Pravilno je i pravno shvaćanje drugostupanjskog suda da nije nastupila zastara utuženog potraživanja.

Prijeporno potraživanje tužitelj temelji na učincima utvrđenog raskida ugovora iz odredaba čl. 132. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01), koje se primjenjuju na ovaj slučaj na temelju odredbe čl. 1163. st. 1. ZOO-a ("Narodne novine", broj 35/05 i 41/08), prema kojima:

(stavak 1.) „Raskidom ugovora obje strane su oslobođene svojih obveza, izuzev obveze na naknadu eventualne štete.“, (stavak 2.) „Ako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo da joj se vrati ono što je dala.“

To potraživanje nije potraživanje koje tužitelj temelji na kupoprodajnom ugovoru sklopljenom 23. svibnja 1994. prema kojemu je P. d.o.o. bio u obvezi isplatiti kupoprodajnu cijenu „u tri rate zaključno do 31. siječnja 1995.“ - jer je nastalo na temelju raskida toga ugovora (25. kolovoza 1997.) i prava zahtijevati vraćanje onog što je po ugovoru dano, te zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina iz odredbe čl. 371. ZOO-a računajući od dana kada je nastalo (u smislu odredbe čl. 361. st. 1. ZOO-a prema kojoj: „Zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije drugo propisano“), sve imajući na umu da zastarijevanje tražbine ne može početi teći prije nego je vjerovnik imao pravo (dakle: mogao) zahtijevati njezino ispunjenje (ili ovdje prije nego je ugovor raskinut) - i tako shvaćeno do utuženja (30. listopada 2001., kada je podnesen ovršni prijedlog) nije zastarjelo.

Stoga, a budući da je osporena presuda utemeljena na izloženim pravilnim pravnim shvaćanjima i nisu ostvareni revizijski razlozi, to je reviziju tuženika valjalo na temelju odredbe čl. 393. ZPP-a odbiti kao neosnovanu.

Tako je valjalo odlučiti (rješenjem) i o dijelu revizije tuženika protiv odluke o troškovima postupka, a sve obzirom da su parnični troškovi pravilno utvrđeni - sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine", broj 91/04, 37/05

i 59/07) i uspjehu stranaka te cijeneći vrijednost predmeta spora i troškove koji su bili potrebni za vođenje postupka.

U Zagrebu, 21. siječnja 2014.

Predsjednica vijeća:
Katarina Buljan, v.r.